

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับพฤติกรรมเขาวินด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

The Relation between the Transformational Leadership Behavior and
Spiritual Intelligence Behavior of School Administrators under
Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7

นันท์นภัส รัชพงษ์ชยานนท์^{1,*} และ จตุรงค์ ณะสีลังกูร²
Nannapas Rachchamongchayanon^{1,*} and Chaturong Thanaseelangkun²

ABSTRACT

This research aimed 1) to study the transformational leadership of school administrators in the schools under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 7 and the spiritual intelligence behavior of the school administrators and 2) to find the relationship between the transformational leadership behaviors and spiritual intelligence behavior of the school administrators.

The 144 samples of the study were the school administrators out of 228 population under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 7 using the Krejcie & Morgan Table. The simple random was used to stratified random sampling.

The research instrument used for data collecting was the questionnaire in a check-list and a 5 rating-scale form. Mean, standard deviation and Pearson's Coefficient Correlation were employed as statistical analyses.

The findings were as follows :

1. The Transformational leadership behavior of school administrators in Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 7 was overall at the highest level. ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .36)
2. The Spiritual intelligence behavior of school administrators in Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 7 was overall at the highest level. ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .37)

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000
M.Ed. Student in Educational Administration Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000
Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

* Corresponding author, e-mail: nnyanon@gmail.com

3. The analysis of relationship between the transformational leadership and the spiritual intelligence behaviors of the school administrators. Using Pearson's Coefficient Correlation was positively highest ($r = .641^{**}$) with statistical difference at .01 level of significance.

Keywords: transformational leadership behavior, spiritual intelligence behavior, school administrators

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์มี 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชาวนด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมเชาวนด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากรทั้งหมด 228 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คนและเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่าด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์อยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับมาก ด้านการกระตุ้นปัญญาอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อวิเคราะห์โดยรวมแล้วพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .36)

2. พฤติกรรมเชาวนด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการให้ความช่วยเหลืออยู่ในระดับมากด้านการคำนึงถึงผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความอดทนอดกลั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการให้ความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความสำนึกในหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อวิเคราะห์โดยรวมแล้วพฤติกรรมเชาวนด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .37)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมเชาวนด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก ระดับสูงมาก ($r = .641^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับพฤติกรรมเชาวนด้านจิตวิญญาณด้านพฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก ระดับสูงมาก ($r = .861^{**}$) และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์กับพฤติกรรมเชาวนด้านจิตวิญญาณด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ระดับปานกลาง ($r = .474^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเชาวนด้านจิตวิญญาณ ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ภาวะโลกปัจจุบันกำลังเข้าสู่ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูง หรือที่เรียกว่า ยุคโลกาภิวัตน์ สังคมไทยนับเป็นสังคมหนึ่งๆ ที่เริ่มเข้าสู่กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ อันเกิดจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผสมผสานกับความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ประกอบกับสถานการณ์บ้านเมืองที่ขัดแย้งและตึงเครียด จนนำมาสู่การแก้ปัญหาด้วยการรัฐประหาร ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในสังคม (สรวิศ รุ่งเลิศมณีพงศ์. 2557 : 17) ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาและวิถีชีวิตของคนไทยอย่างยิ่ง ดังนั้น หน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ต่างก็หันมาเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรของตนให้มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดผลกระทบที่ซับซ้อนรุนแรงต่อการดำรงชีวิตเกินกว่าจะควบคุมได้ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในโลกปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีความสำคัญ และเกิดอย่างไม่สิ้นสุด (สถาพร ปิ่นเจริญ. 2554 : 196) ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้สังคมเกิดปัญหาในลักษณะที่เกิดจากโครงสร้างทางจิตใจ ส่งผลอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน ซึ่งการดำเนินการเปลี่ยนแปลงนั้นจำเป็นต้องมีการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบคอบ และมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในระยะยาว แต่การเปลี่ยนแปลงจะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อมนุษย์มองโลกในแง่ดี เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ดีและยอมรับยอมทนตลอดจนเกิดความตื่นตัวที่จะเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงจะไม่เกิดปัญหาถ้าองค์กรและมนุษย์ได้รับประโยชน์อย่างสมดุลกัน องค์กรจึงต้องสร้างความมั่นใจให้แก่มนุษย์ได้ว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่ความก้าวหน้า ไม่ใช่การถดถอย ผู้บริหารในฐานะผู้นำจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการบริหารการเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการจัดระบบการบริหารเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก สำหรับในวงการศึกษานั้นมีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 มีเจตนารมณ์กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพื่อให้สถานศึกษา มีความเป็นอิสระ คล่องตัว สามารถบริหารและจัดการศึกษาในสถาน

ศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based management) ซึ่งมุ่งให้การบริหารจัดการศึกษาเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 9-11) ผู้บริหารจึงนับว่าเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพสูง การนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำของตน ซึ่งภาวะผู้นำนี้เป็นความสามารถที่ทำให้เกิดการรวมพลังของบุคคลให้ทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องจึงจะนำองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงที่สำเร็จได้อย่างยั่งยืน ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา เป็นผู้นำและขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายในเชิงปฏิบัติที่วางไว้ (สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2542 : 254) ซึ่งการนำพาผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่เป้าหมายขององค์กรได้นั้น ผู้บริหารไม่เพียงแต่อาศัยความรู้ แต่ต้องมีเทคนิควิธีการที่หลากหลาย และทักษะกระบวนการอันเกิดจากความคิดอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง กระทั่งเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาของตนตลอดจนสังคมได้ นั่นคือ ผู้นำที่มีเขวอนซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสุเมธ ตันติเวชกุล ได้กล่าวถึงการมีชีวิตของบุคคลที่มีจิตวิญญาณทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นเป็นบุคคล ที่สังคมยอมรับเคารพ เชื่อถือได้ (วิกรม กรมดิษฐ์. 2552 : 8)

เมื่อกล่าวถึงเขวอนที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น เขวอนของมนุษย์นั้นมีหลายประเภท ในที่นี้จะกล่าวถึงเขวอนด้านจิตวิญญาณ (Spiritual intelligence) ซึ่งเป็นเขวอนประเภทหนึ่งที่พัฒนามาจากเขวอนด้านอื่นๆ ได้แก่ เขวอนด้านปัญญา เขวอนด้านอารมณ์ เขวอนด้านสังคม เขวอนด้านจริยธรรม เขวอนด้านธุรกิจ เขวอนด้านการฟันฝ่าอุปสรรค และเขวอนด้านการเมือง (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. 2550 : 166) นอกจากนี้ วีระศักดิ์ กำปรรณารักษ์ (2551 : 22) ได้ศึกษา

ทฤษฎีของ Haward Gardner ถึงเชวอน์ดังกล่าวว่า เป็นอัจฉริยะของมนุษย์ที่ช่วยส่งเสริมการมีภาวะผู้นำ เชวอน์ด้านจิตวิญญาณจึงถือเป็นเชวอน์ขั้นสูงสุดของผู้นำ ที่สามารถเสริมสร้างและพัฒนาเพื่อประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้นำองค์กรและสังคมส่วนรวมได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากทฤษฎีข้างต้นเป็นทฤษฎีที่เป็นนามธรรมไม่สามารถวัดค่าได้ ผู้วิจัยจึงศึกษาเพิ่มเติมพบว่า เชวอน์ด้านจิตวิญญาณเป็นความสามารถในการแสดงศักยภาพของบุคคลให้เป็นพฤติกรรมที่ดีได้ตามหลักการของ Organ (1988 : 73-106) และหลักการของ Smith (1983 : 123-230) เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า มีพฤติกรรมด้านต่างๆ ที่คล้ายคลึงกันผู้วิจัยจึงสังเคราะห์และสรุปได้ว่า มีพฤติกรรมเชวอน์ด้านจิตวิญญาณทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น พฤติกรรมความอดทน อดกลั้น พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ และพฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ควรนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษา ประกอบกับพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน ของ Bass และ Avolio ได้แก่ พฤติกรรมการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พฤติกรรมสร้างแรงบันดาลใจ พฤติกรรมการกระตุ้นทางปัญญา และพฤติกรรมคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ประกอบกับผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เข้ามาสนับสนุนทฤษฎีไม่ว่าจะเป็น ธมมวรรณ มีเหมย, รัตติกรณ์ จงวิศาล และไฉไล ศักติวรพงศ์ (2554 : 447) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้จิตวิญญาณในองค์กรที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารระดับต้น ธุรกิจอุตสาหกรรมอาหารแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้จิตวิญญาณในองค์กร และผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ผู้บริหารระดับต้นที่มีเพศ อายุ สถานภาพและอายุงานต่างกันมีผลการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้และจิตวิทยาองค์กร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงานจึงเป็นเหตุผลหนึ่งสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ที่ผู้วิจัยไม่นำตัวแปรดังกล่าวมาเปรียบเทียบกัน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Wigglesworth (2006 : 1-17) ได้ศึกษาพัฒนาการของเชวอน์ด้านจิตวิญญาณที่ส่งผลต่อการเป็นผู้นำ ซึ่งมี

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพัฒนาการของเชวอน์ด้านจิตวิญญาณของที่ส่งผลต่อการเป็นผู้นำ ผลการศึกษาพบว่า เชวอน์ด้านจิตวิญญาณมีพัฒนาการมาจากเชวอน์ด้านอื่นๆ อันได้แก่ เชวอน์ด้านปัญญา เชวอน์ด้านจริยธรรม เชวอน์ด้านอารมณ์ เชวอน์ด้านสังคม และเชวอน์ด้านการเมือง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นหน่วยงานราชการทางการศึกษาที่มีนโยบายสอดคล้องกับระบบบริหารในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยมีการจัดประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาตามภารกิจและขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ได้ยกเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมที่ดีของสมาชิกในองค์กรซึ่งนับเป็นพฤติกรรมของเชวอน์ด้านจิตวิญญาณ ให้สมาชิกในองค์กรปฏิบัติตามโดยเฉพาะฝ่ายบริหารซึ่งถือเป็นตัวหลักสำคัญในการขับเคลื่อน และต้องอาศัยผู้นำระดับสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกันขับเคลื่อนหากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความร่วมมือหรือสมาชิกในองค์กรไม่นำไปปฏิบัติตาม การพัฒนาด้านนี้จะระงับโดยปริยาย ทำให้การพัฒนาครูและบุคลากรไม่มีความก้าวหน้า (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. 2553 : 2-9)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงกับเชวอน์ด้านจิตวิญญาณ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการบริหารงาน โดยสามารถวางแผนกำหนดทิศทางการฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรทางการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชวอน์ด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 228 คน

2. กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan (สมบุรณ์ ตันยะ. 2550 : 105) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย พฤติกรรม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีประชากรคือผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา ทั้งหมด 228 คน และได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 114 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ทั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบเลือกตอบ มาตราส่วนประมาณค่า และข้อคำถามปลายเปิด สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .36)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณ พฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .37)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูงมาก ($r = .641^{**}$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในแต่ละด้านเป็นรายคู่สรุปผลได้ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณในด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือกันมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ($r = .748^{**}$)

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณในด้านพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่นนั้น มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ($r = .670^{**}$)

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณในด้านพฤติกรรมความอดทน อดกลั้นนั้น มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ($r = .607^{**}$)

3.16 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณในด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือนั้น มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ปานกลาง ($r = .520^{**}$)

3.17 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณในด้านพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ($r = .627^{**}$)

3.18 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณในด้านพฤติกรรมความอดทน อดกลั้นนั้น มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ($r = .658^{**}$)

3.19 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณในด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือนั้น มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ($r = .672^{**}$)

3.20 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณในด้านพฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูงมาก ($r = .861^{**}$)

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมพบว่า

พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูงมาก ($r = .641^{**}$) แม้ว่าจะไม่มีงานวิจัยในลักษณะของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณโดยตรง แต่ก็ม้งงานวิจัยที่มีความสอดคล้องโดยอ้อมด้านทฤษฎีบางประการ อาทิ ผลการวิจัยของ Magen และ Aharoni (1991 : 126-143) ที่มีแนวทางคล้ายคลึงกับ Cindy Wigglesworth (2006 : 1-17) ในด้านการศึกษาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตของมนุษย์ที่ส่งผลต่อการเป็นผู้นำและมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือผลงานวิจัยของ George (1991 : 299-307) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมการทำงานที่ติดังกล่าวเป็นผลมาจากสภาพของจิต ซึ่งเป็นเชาวน์ด้านจิตวิญญาณที่ควรศึกษาต่อไป จึงกล่าวได้ว่า แนวทางการบริหารงานในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้ ต้องเริ่มจากภาวะจิตของผู้ผู้นำ ซึ่งผู้นำจะต้องมีทั้งพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมเชาวน์ด้านจิตวิญญาณเป็นองค์ประกอบในการพัฒนาทุกๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของมัลลิกา ต้นสอน (2546 : 161) และสภาพปิ่นเจริญ (2554 : 196) ผู้บริหารจึงต้องเรียนรู้ศาสตร์ด้านจิตวิทยาเพื่อใช้เป็นยุทธวิธีสำหรับการบริหารการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ผู้วิจัยขออภิปรายผลเป็นบทกลอนดังนี้

สุภาจิตจิตวิญญาณขอชวนไข
ควรใส่ใจดูแลและช่วยเหลือ
พึงคำนึงถึงผู้อื่นอยู่ทุกเมื่อ
อดทนเพื่อปณิธานแห่งฤดี
ถึงเพลาโลกาจะภวัตรัน
ก็รู้ชัดผิดชอบมิหลีกหนี
คอยร่วมมือจัดแจงตามหน้าที่
สังคมดีมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ทฤษฎีเป็นหลักไว้ยึดถือ
มัวไขสือไม่รีบเสาะแสวง
คิดจะเป็นผู้นำต้องแสดง
ให้รู้แจ้งสรรพศาสตร์ที่สัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัย ทำให้ได้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีเขาวนด้านจิตวิญญาณในการส่งเสริมพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมเขาวนด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษาเชิงลึก

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมเขาวนด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรมีการสร้างโมเดลจัดอบรมพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับเขาวนด้านจิตวิญญาณของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์ความรู้แบบบูรณาการที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารงานได้จริง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

ชัยแสงสุริย พรหมศรี. (2550). **Q ที่คุณควรมี**. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เพอร์เน็ท.

ไพฑูรย์ โพธิ์สาร. 2550. **เอกสารสรุปคำบรรยายวิธีวิทยาการวิจัยทางการบริหารการศึกษา Research Methodology for Educational Administration**. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วิกรม กรมดิษฐ์. (2552). **CE มองซีอีโอโลก ภาค 4 ชีวิตผู้ "พลิก" โลก**. กรุงเทพฯ : โฟสต์บุ๊กส์.

สถาพร ปิ่นเจริญ. (2554). **ภาวะผู้นำกับการจัดการ Leadership and management**. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.

สรวิศ รุ่งเลิศมณีพงศ์. (2 มิถุนายน 2557). "ศาสนาเสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม ประสานมือ นำสันติสุข".

ประชาชื่น. หน้า 12.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2542). **พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีระศักดิ์ กำปรรณรักษ์. (2551). **ชนะชีวิต คิดอย่างอัจฉริยะ**. กรุงเทพฯ : บิสชีเดย์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. (2553). **แผนกลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2557**. นครราชสีมา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7.

สมบุญรัตน์ ดันยะ. (2550). **วิทยาการวิจัย**. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

Cindy Wigglesworth. (2006). **Why Spiritual Intelligence is Essential to Mature Leadership**. [Online]. Available : <http://www.isseaustralia.com/Stp1.html>. [2013, August 18].

George, Jennifer M. (1991). "State or Trait : Effect of Positive Mood on Prosocial Behaviors at Work." **Journal of Applied Psychology**. 76(2) : 299-307.

Magen, Zipora and Aharoni, Rachel. (1991). "Adolescents' contributing toward others : Relationship to Positive Experiences and Transpersonal Commitment." **Journal of Humanistic Psychology**. 31(2) : 126-143.

Organ, D. W. (1988). **Organizational citizenship behavior : The good soldier syndrome**. Lexington. Commonwealth of Massachusetts : Lexington Books.

Smith, C. A., D. W. Organ., and J. P. Near. (1983). "Organizational citizenship behavior Its nature and antecedent." **Journal of Applied Psychology**. 68(4) : 653-663.